

Dag 7 van de eerste taalperiode

1. Muzikale opmaat (25 minuten).

Zang en blokfluit.

2. Mondelinge herhaling en ritmiek (25 minuten in de 1e klas, later 15 minuten).

Spoken, klappen, stappen enz. van reeksen, versjes, gedichten, elementen uit de leerstof, rekenen.

3. Instructie (introdactie of inleiding op het lesthema) (25 à 35 minuten). .)

Vóór de aanvang van de school heb je op de linkerhelft van het middendeel van het bord de hand van de koning (of van de dienaar) getekend die het deksel van de schaal oplicht.

Op het bord voor de analyse heb je twee of drie nieuwe zinnen bijgevoegd.

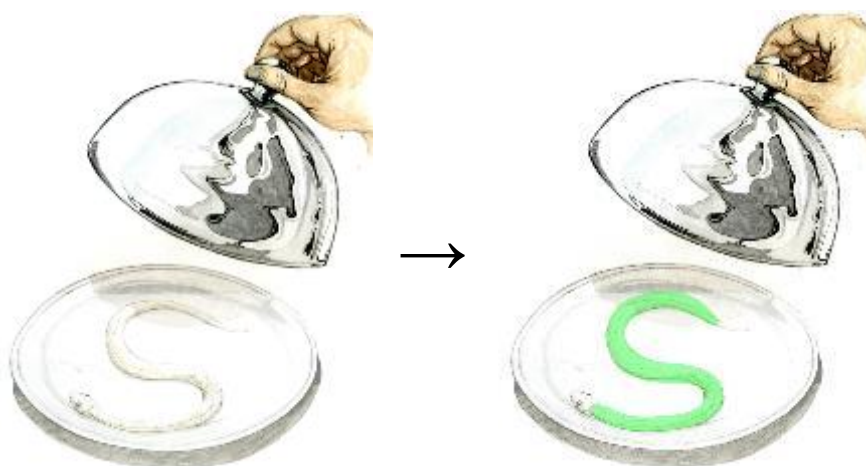
Op het bord voor de synthese heb je de in de bovenste kolommen een S toegevoegd vóór de klinkers. In de onderste kolommen heb je een S toegevoegd na de klinkers. In de vierde kolom onderaan heb je meervoudsvormen geschreven met verdubbeling van de S.

Op het bord heb je ook de drie nieuwe vormtekeningen gezet.

De letter S

3.1. Het nieuwe thema aanbrengen Het sprookje *De witte slang* (of een ander verhaal) waaruit de letter S zal komen, herhalen aan de hand van vragen (klasgesprek).

Het fragment dat je hiervoor kiest is de witte slang die op de schaal ligt.

Oefen de klank S met het euritmische (of een ander) gebaar. Dit gebaar is een golvende beweging met beide armen naar voren. Dit gebaar kan gemakkelijk overgaan in de verschillende klinkergebaren, waardoor deze letter ideaal is om de syntheseoefeningen mee aan te vangen. Het is zinvol om dit gebaar nu even te oefenen, want het zal bij de syntheseoefeningen een groot hulpmiddel zijn om medeklinker en klinker vloeiend aan elkaar te koppelen.

Teken verschillende vormen van de **S** op het bord: **S**, **s**, **Δ** en **ℒ**

De kinderen lezen de verschillende letters en maken er telkens het gebaar bij.

Zoek samen met de kinderen namen en woorden die met S beginnen, daarna namen en woorden waarin de **S** voorkomt of die eindigen op **S**. Noteer enkele namen op het bord, de andere op een blad om later, tijdens het zelfstandig werk, op het bord te zetten.

3.2. Herhaling van de letter **K**. Vergelijk klank en letterbeeld van de **S** met die van de **K**. De **K** is hoekig met rechte lijnen, de **S** is beweeglijk, met gebogen lijnen. De uitspraak van de **K** is kort en krachtig, die van de **S** is lang, soepel en beweeglijk. **K** staat stevig met twee voeten op de grond, **S** staat een beetje te wankelen of kan schommelen.

3.3. Analyse van teksten (visuele analyse, auditieve synthese). Je hebt vóór de aanvang van de school enkele zinnen toegevoegd. Bijvoorbeeld (elke regel in een andere kleur):

Bijvoorbeeld:

Waar is mijn gouden bal?

Ach, mijn bal is in de bron gevallen.

Het prinsesje is heel droef.

Doe open, prinsesje, doe open.

Weet je niet wat je gisteren beloofd hebt
bij de koele bron?

Koningsdochter, jongste, doe open de deur.

Ik doe de deur open.

Jij bent een vieze kikker!
O, wat ben je mooi!
Ik wil in je bedje slapen.
Ik gooi je tegen de muur!
Nu is de kikker een mooie prins.
De koning is zeer boos.
Ik heb een ring ingeslikt.
We kunnen nog niet vliegen.

Lees de nieuwe zinnen enkele keren en herhaal dan de vorige zinnen + de nieuwe zinnen.

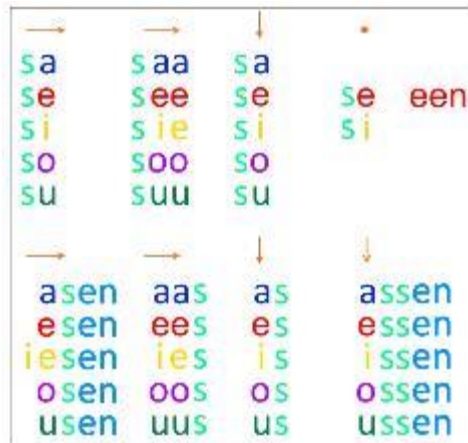
Met visuele analyse (woorden aanwijzen) en auditieve synthese (met de aangewezen woorden nieuwe zinnen maken) kom je bijvoorbeeld tot deze zinnen:

Mijn gouden ring is in de vieze prins.
We kunnen mooi vliegen.
Je hebt gisteren de jongste kikker ingeslikt.

Na elke zin volgt er een zeer kort klasgesprekje over de inhoud van de zin.

Daarna visuele analyse op letterniveau. Laat enkele kinderen de letters a, e, i, o, u, k en s aanwijzen.

3.4. Syntheseoefeningen (visuele synthese).

Nu kun je volop syntheseoefeningen maken door de medeklinker (de wrijfklank S) te combineren met de klinkers. Zo kun je woorden en lettergrepen vormen. In de bovenste kolommen laat je de klank en het gebaar van de medeklinker overvloeien in de klank en het gebaar van de klinker die erop volgt. Laat de klank van de

medeklinker lang aanhouden en volgen door de lang klinkende klinker

(1e en 2e kolom), en daarna de kort klinkende klinker (3e kolom) en de doffe klank van de 4e kolom.

Je krijgt dus dit in de 1e en de 2e kolom bovenaan:

ssssssaaaaaaa
ssssssseeeeeee
sssssssieieieie
sssssssoooooo
ssssssuuuuuuu

en in de 3e kolom bovenaan:

ssssssa
sssssse
ssssssi
ssssso
sssssu

in de 4e kolom bovenaan telkens de uitspraak sssssss + doffe e (dus ook bij de i).

In de onderste reeks komen nu meervoudsvormen erbij. In de 1e kolom onderaan zijn dit open lettergrepen (de medeklinker staat tussen twee klinkers), in de 3e kolom onderaan zijn het gesloten lettergrepen (de medeklinker is verdubbeld). De klinker in de 3e kolom klinkt kort, de medeklinker kun je wat langer laten klinken. De uitgang **-en** is een courant voorkomende lettergreep in het Nederlands en oefen je vanaf nu veelvuldig. Je let daarbij ook op de correcte uitspraak: de eind-n — zoals hier na een doffe e — spreek je niet uit. Je laat dus *assssse*, *essssse*, *issssse*, *osssse* en *ussssse* lezen. Zo laat je in de 1e kolom *aaaassse*, *eeeessse*, *ieieessse*, *ooosssse* en *uuuusssse* lezen. Bij de eind-en hoeft geen gebaar.

Met de eerste en de vierde kolom onderaan begin je dus ook met het lezen van tweelettergripige woorden.

Het is niet zinvol om wekenlang alleen éénlettergripige woorden te gebruiken in de eerste klas. Franse en Engelse kinderen leren

bijvoorbeeld al héél snel tweelettergrepige woorden lezen, waarom zouden Nederlandstalige kinderen dit niet kunnen?

Een bijkomend voordeel hiervan is dat er woorden in het meervoud ontstaan die geen lidwoord of voornaamwoord vereisen, maar als woord volledig op zichzelf kunnen staan. Je hoeft dan niet te spreken over boom, kar, bek enz, maar over bomen, karren, bekken enz. wat een veel natuurlijker manier van spreken is.

Heb je de kolommen geoefend zoals ze op het bord staan, dan kun je wat gaan spelen met de woorden in de vierde kolom. De kinderen die al een beetje kunnen lezen voelen zich daarmee uitgedaagd. Je kunt willekeurige medeklinkers vóór de woorden zetten en nieuwe woorden maken die de kinderen proberen te lezen. Je kunt daarbij enkele hints geven om hen op het goede spoor te zetten mochten ze niet onmiddellijk het woord vinden.

Enkele voorbeelden:

Eerste woord in de 4e kolom: **assen**. Schrijf er op het bord een **w** voor en zeg bijvoorbeeld: 'Vóór je gaat slapen moet je je ....'

Zet vóór **essen** een **m** en zeg: 'Die heb je nodig om boterhammen te smeren.'

Zet vóór **issen** een **v** en vraag: 'Welke dieren zwemmen er in de zee?'

Zet vóór **ossen** een **v** en vraag: 'Welke dieren zijn heel sluw?'

Zet vóór **ussen** een **k** en vraag: 'Waarop leg je je hoofd in bed?'

Op een ...' Hier gebruik je wel een lidwoord.

Je kunt ook één woord uit de kolom nemen en de medeklinker steeds veranderen. Bijvoorbeeld:

Zet vóór **ussen** een **R** en je krijgt **Russen** (met kapitaal).

Veeg de **r** weg en vervang ze door **l** en je krijgt **lussen**.

Vervang **l** door **m** en je krijgt **mussen**.

Vervang **m** door **z** en je krijgt **zussen**.

Enzovoort.

3.5. Dictee (auditieve analyse, visuele synthese).

Net als gisteren kunnen de kinderen nu korte woorden vormen met de gekende klinkers en medeklinkers.

Bijvoorbeeld:

L: 'De laatste klank van boek.' De kinderen noteren K.

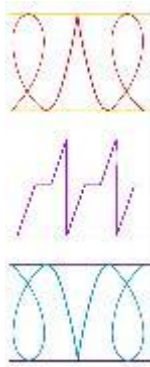
L: 'De middelste klank van mus.' De kinderen noteren U.

L: 'De eerste klank van soep.' De kinderen noteren S.

L: 'Welk woord heb je nu geschreven?'

De kinderen komen weer bij je, fluisteren het woord in je oor en laten je intussen hun blad zien.

3.6. Vormtekenen

4. Zelfstandig werk (30 minuten).

Bordschema van de letter **K** afvegen.

Namen en woorden met de letter **S** op het bord aanvullen.

Individuele kinderen begeleiden.

5. Terugblik en vooruitblik (10 minuten).

L: *'Welke letter hebben jullie vandaag geleerd? Teken ze met de hand in de lucht (of op een andere manier).'*

Herhaal de zinnen van de analyseoefening.

Herhaal kort de letters **a, e, i, o, u, k** en **s** van de syntheseoefening.

Herhaal de drie vormtekeningen. Teken met de hand in de lucht (of op een andere manier).

L: *'Morgen gaan jullie de letter **L** leren.'*

6. Pauze

7. Vaklessen na de pauze

8. Namiddag: bij voorkeur kunstzinnige vakken en bewegingsvakken.